

Motion

1976/77: 913

av fru Andrén

om allergivänliga offentliga lokaler

Genom beslut av riksdagen år 1976 antogs en lag om ändring av byggnadsstadgan, varigenom 42 a § fick ändrad lydelse. Beslutet innebar att gällande bestämmelser i BS om handikappanpassad utformning av offentliga lokaler och arbetslokaler utvidgades till att gälla bostäder med vissa undantag. Tidigare gällande skälighetsbedömning avskaffades. Härutöver infördes vissa bestämmelser.

Handikappanpassningen gäller personer vilkas rörelseförmåga och orienteringsförmåga är nedsatta till följd av ålder, handikapp eller sjukdom. Lagstiftningen är därmed anpassad till några handikappgrupper. Bestämmelserna som sådana och senare vidtagna kompletteringar är betydelsefulla för de stora grupperna av personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. Med riksdagens målsättning om integrering och normalisering av alla grupper i samhället förefaller dock 42 a § i dess senaste utformning föråldrad redan innan den trätt i kraft.

Varje social reform kan ses som ett resultat av ett långvarigt opinionsarbete. Bostadsministern anförde i propositionen 1975/76:198 att han ansåg anpassning av bostäderna till personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga som en av de mest angelägna åtgärderna som i dag bör vidtas för handikappade. I detta konstaterande ligger ett erkännande av att det finns flera handikappgrupper som kräver samhällets hjälp i fråga om lokaler och bostädernas anpassning till vars och ens behov.

Enighet råder om att samhällsmiljön skall inriktas på att skapa en sådan miljö att medborgare med olika fysiska och psykiska förutsättningar kan fungera i samhället på likartade villkor. Men allergikerna, som enligt uppgift beräknas utgöra ca en miljon svenskar, anser att samhället i ringa omfattning varit lyhört för deras problem och önskemål. Givetvis har även denna handikappgrupp fått del av den allmänna utvecklingen på handikappområdet, men kritiken gäller att man trots information om allergiproblematiken får så ringa gehör för de viktigaste önskemålen för att förbättra situationen för barn och vuxna med disposition för allergiska sjukdomar.

Allergi är oftast en miljöbetingad sjukdom, som uppkommer när personer med ärftlig benägenhet för allergiska sjukdomar genom kontakt med vanliga, vardagliga ämnen utvecklar allergiska besvär. Det gäller därför för dessa personer att försöka leva i en så ren miljö som möjligt, fri från de ämnen som förorsakar allergiska sjukdomar.

Vanliga s. k. allergen är pälsdjursepitel, damm, mögel, frömjöl och vissa födoämnen. Allergologer anser att dessa ämnen är orsak till en mycket

stor del av de allergiska sjukdomarna hos barn och vuxna. Man försöker därför i möjligaste mån eliminera dessa ämnen ur allergikernas miljö, då allergisanering är den effektivaste behandlingsmetoden för att förhindra allergiska besvär. Det finns tyvärr en utbredd missuppfattning att mediciner kan bota allergi eller att allergi växer bort. Det är även viktigt att konstatera att allergianlagen kvarstår hela livet men att allergisymtom kan försvinna men återkomma i samma eller förändrad form. I rätt miljö kan man dock klara sig hela livet utan allergiska sjukdomar trots sina allergianlag.

I dag räknar man med att ca 15 % av skolbarnen har allergiska besvär i någon form, och undersökningar visar att allergibarn med atopisk allergi svarar för ca 20 % av besöken vid barnmottagningarna. Allergikerna och deras anhöriga kan iaktta läkarnas saneringsföreskrifter i sina hem men man har i dagens samhällsmiljö små möjligheter att leva ett normalt liv utan att riskera att utveckla en allergi förorsakad av vissa vanliga allergen.

Allergi, som är en stor, dold folksjukdom och som ökar i omfattning, är ett problem som samhället snarast måste hjälpa till att lösa. Det räcker inte att inrätta ytterligare läkartjänster eller att vidta ytterligare allmänna handikappåtgärder. Grundproblemet med den sanerade miljön måste angripas så att personer med allergiska anlag kan leva enligt målsättningen om integrering och normalisering utan att förvärva allergiska sjukdomar.

Man kan inte lagstifta om hur svenska medborgare skall utrusta eller leva i sina hem. Det förhållandet innebär att många allergibarn tvingas att leva utestängda från den vanligaste fritidsmiljön, de privata hemmen. Men motsvarande problem finns – om ej så uttalade – i den offentliga miljön. Där skall man vistas enligt lagar och förordningar för sin utveckling och trivsel under en stor del av sin uppväxttid. Med nuvarande utformning av många offentliga lokaler är det stor risk för att allergibarnen når vuxen ålder med en välutbildad allergi, som bl. a. förvärvats under skoltiden. Grunden för ett framgångsrikt bekämpande av allergiska sjukdomar ligger i att vidta förebyggande åtgärder genom att eliminera vanliga allergiforsaker i såväl den offentliga som den privata miljön.

Alltför många allergiker och deras familjer tvingas till en onödigt isolerad livssituation. Allergiska sjukdomar rymmer därför, förutom medicinska konsekvenser, problem av såväl social som ekonomisk art. Väsentligt är också att konstatera att samhället delvis i onödan belastas för vård och andra kostnader för allergiker.

Det är därför av högsta angelägenhetsgrad att samhället genom olika åtgärder förbättrar situationen för personer med allergiska anlag och utvecklade allergier. Mycket av detta arbete består i att informera och utbilda allergiker, anförvanter, sjukvårdspersonal, allmänheten m. fl., och i detta arbete måste samhället ta mera aktiv del och ett större ansvar. Men det måste även vara angeläget att lagstifta om allergikernas rätt till sanerad miljö.

Med tanke på samhällets målsättning för handikappade och gällande lagstiftning i fråga om förskolan och annan utbildning, arbetsmiljöer, kulturlivet

m. m. bör med det snaraste 42 a § i BS utformas så att den omfattar även allergikerna. Detta anser jag vara i överensstämmelse med civiltskottets tidigare uttalande att kraven på att vidga handikappanpassningen får löpande prövas och prioriteras efter angelägenhetsgraden.

Studerar man tidigare remissvar på förslag till handikappanpassning, uttalas ofta tveksamhet i fråga om åtgärdernas genomförande, då man har svårt att överblicka de ekonomiska konsekvenserna av handikappanpassningen. Det är därför betydelsefullt att i det här sammanhanget konstatera att de viktigaste anpassningsåtgärderna för allergiker ej kräver stora ekonomiska satsningar av samhället. Det är ej heller till stort obehag för allmänheten. Allergianpassning enligt förslaget om ändring av BS 42 a § avser i första hand att inreda lokaler med allergivänliga material, att planera lokalerna på ett allergivänligt sätt och att planera omgivningarna allergologiskt korrekt. Det handlar i de flesta fall om att ersätta ett material med ett annat eller att redan på planeringsstadiet göra andra lösningar av lokaler, inredning och omgivning. Offentliga lokaler bör därför göras tillgängliga för allergiker och utformas enligt allergologiska elimineringsprinciper.

Svårigheter kan möjligen uppstå under den tidsperiod som krävs för att alla av lagändringen berörda skall förstå allergiproblematiken. Under en tidsperiod som här ej kan anges skulle därför en skälighetsbedömning, som dock ej får vara generell, kunna införas gällande bostäder och övriga lokaler enligt första stycket i BS 42 a §.

Med hänvisning till vad som anförts hemställs

att riksdagen begär att regeringen ser över bestämmelserna om utformning av offentliga lokaler och arbetslokaler i syfte att minska problemen för allergiker.

Stockholm den 25 januari 1977

MARGARETA ANDRÉN (fp)